

Istota wsparcia nauczyciela przez rodziców

Proces właściwego wychowania dziecka jest możliwy tylko wtedy, gdy obie strony, rodzice i nauczyciel, znajdą wspólną płaszczyznę porozumienia umożliwiającą wzajemne uzupełnianie się w działaniu. Rodzice powinni wspierać nauczyciela w jego pracy edukacyjnej, której głównym celem jest wszechstronny i harmonijny rozwój ucznia. Aby cel ten został w pełni osiągnięty, należy dążyć do pozytywnych zmian w relacjach między nauczycielem a rodzicami, umożliwiających lepszą współpracę. Rozwijanie dialogu, partnerstwa i współdziałania między nauczycielami a rodzicami uważa się dzisiaj, w dobie przemian w oświacie, za jedno z głównych zadań szkolnego programu wychowawczego. Szeroko rozumiana współpraca jest konieczna dla dobra wychowania i kształcenia dziecka. Rodzina i szkoła, to dwa środowiska wychowawcze dziecka, które najsilniej oddziałują w młodszym wieku szkolnym, dlatego istnieje potrzeba nawiązywania wzajemnych kontaktów między nauczycielami i rodzicami.

Rodzina jest środowiskiem naturalnym dziecka, jego pierwszą grupą społeczną. W niej przebywa dziecko na długo przed pójściem do szkoły i najchętniej do niej wraca. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie są najlepsze warunki wszechstronnego rozwoju dziecka. Jest ona grupa, gdzie wszyscy członkowie są powiązani bliskimi więzami pokrewieństwa, grupa wewnętrznie scaloną, wywierającą ogromny wpływ na zachowanie się dzieci. W szkole nauczyciele nie mogą o tym fakcie zapominać.

W literaturze przedmiotu można przeczytać, że na rozwój dziecka bardziej wpływa wychowanie rodzinne niż wychowanie szkolne. W procesie wychowania rodzice odgrywają rolę pierwszorzędną. Są zwykle najważniejszymi i najbardziej wpływowymi nauczycielami swych dzieci. W wychowanie dziecka zaangażowany jest, jak już wspomniano, dom i szkoła. Aby proces ten przebiegał skutecznie, konieczne jest współdziałanie obu środowisk. Nie może być bowiem tak, że kierunek wychowania prezentowany przez nauczyciela będzie inny niż ten, jaki wybrali rodzice.

Rodzina ma obowiązek dopomóc nauczycielom w należyтым wywiązywaniu się z zadań wychowawczych. Do tego konieczna jest właściwa współpraca i wzajemne wsparcie. Dobrze byłoby, gdyby rodzice:

- dokładnie zapoznawali się z możliwościami i trudnościami pracy dziecka w szkole,
- obiektywnie oceniali pracę nauczyciela,
- lepiej poznawali swoje dziecko i jego sytuację w szkole,
- dokonywali właściwej, obiektywnej oceny pracy własnego dziecka,
- współkształtowali nauczanie i wychowanie w szkole,
- dążyli do wzajemnego uzupełniania się edukacji domowej ze szkolną,
- przeciwdziałali izolowaniu edukacji w rodzinnym domu od edukacji szkolnej.

Szkoła jest drugim środowiskiem życia dziecka, a więc pełni również doniosłą rolę w jego rozwoju. Wspieranie nauczycieli przez rodziców polega na współpracy, wzajemnym wspomaganiu się i współdziałaniu w realizacji wspólnego celu. Opiera się to wszystko na wzajemnym zaufaniu, lojalności, podporządkowaniu się celowi, który musi być należycie uświadomiony zarówno przez rodziców, jak i przez nauczycieli. Warunkiem współpracy jest stworzenie wspólnoty w działaniu. Nauczyciel i rodzice muszą wytworzyć wspólną linię działania i uzgodnić jego cel. Istotne jest również określenie tego, co kto ma robić w ramach

wspólnego działania. Rodzic winien uczestniczyć w szkolnej edukacji swojego dziecka. Nie chodzi tu tylko o uzupełnienie procesu edukacji poprzez pracę w domu, ale o zaangażowanie w to, co dzieje się na terenie szkoły. Może ona przybierać różne formy, na przykład uczestnictwa w zajęciach lub ich prowadzenie. W takim przypadku nauczyciel powinien poznać wcześniej zainteresowania i zdolności poszczególnych rodziców oraz zapytać ich o możliwości podzielenia się z nimi klasą.

Współpraca powinna mieć charakter subsydialny, czyli zarówno rodzice, jak i nauczyciele muszą przezwyciężyć swoje osobiste ograniczenia. Chcąc współdziałać, rodzice i nauczyciele powinni dążyć do tego, aby ich kompetencje były wytworem ich współpracy. Stanem pożądanym jest wspólne działanie, dlatego współpraca jest zarówno punktem wyjścia, jak i celem działania nauczycieli i rodziców, a to umożliwia efektywne ich wspomaganie. Celem nadrzędnym współpracy rodziców i nauczycieli to dobro dziecka. Istotnym dążeniem jest usprawnienie pracy wychowawczej z uczniami. Współdziałanie rodziców i nauczycieli w różnych formach jest przydatne wszystkim bez wyjątku. Szczególne znaczenie ma ona dla tych uczniów, którzy zaniedbują się w obowiązkach szkolnych, są agresywni, zahamowani czy apatyczni. Celem współpracy nauczycieli z rodzicami jest też uświadomienie rodzicom, że rozwój dziecka zależy od wspólnie realizowanych działań przez szkołę i rodzinę. Efektem wzajemnej współpracy nauczycieli i rodziców jest tworzenie na co dzień właściwej atmosfery wychowawczej w szkole i w domu. Na atmosferę wychowawczą składają się stosunki interpersonalne w relacji nauczyciel – uczeń, nauczyciel – rodzic, rodzic – uczeń. Nauczyciele i rodzice muszą być dla dziecka wymagający, a jednocześnie wyrozumiali i serdeczni. Atmosferę wychowawczą tworzy też satysfakcja nauczycieli i rodziców z dobrze spełnianych obowiązków.

Mówiąc o współpracy rodziców z nauczycielami, należy tu powiedzieć również o tym, że rodziców i nauczycieli powinien łączyć jeden front wychowawczy. Do tego niezbędne jest wzajemne poznanie się i rozumienie. Taką możliwość stwarzają wzajemne kontakty oparte na obopólnym zaufaniu. Współdziałanie powinno mieć na uwadze uwzględnienie działań wychowawczych. Chodzi tu o jednolite oddziaływania wychowawcze nauczycieli i rodziców, kształtujących u dzieci określone wartości, oceny i normy. Natomiast brak wspólnych oddziaływań prowadzi do zaburzeń w zachowaniu dziecka.

Współpracę poważnie utrudnia wzajemna nieufność. Błędem jest organizacja współdziałania jedynie z powodu niezwykłych okoliczności. Zazwyczaj dotyczy to uczniów o rażącym zachowaniu lub zaniedbujących się w nauce. W tej sytuacji zwykle nauczyciele i rodzice szukają wzajemnych kontaktów celem zaradzenia trudnościom. Zdobywając się wcześniej na konstruktywne współdziałanie, mogliby uniknąć wielu kłopotliwych sytuacji. Łatwiej jest bowiem zapobiegać trudnościom, niż je przezwyciężać.

Reasumując powyższe rozważania można sformułować kilka zasad współpracy nauczycieli i rodziców:

- 1) Pozytywna motywacja – warunkiem koniecznym jest dobrowolny udział we współdziałaniu.
- 2) Zasada partnerstwa – strony muszą tworzyć rodzaj wspólnoty. Mają udział w podejmowaniu decyzji. Razem ponoszą odpowiedzialność za wprowadzenie ich w życie.
- 3) Zasada wielostronnego przepływu informacji. Chodzi tu o uruchomienie różnych kanałów porozumiewania między nauczycielami i rodzicami.

- 4) Zasada aktywnej i systematycznej współpracy – odnosi się do czynnego udziału w wykonywaniu zainicjowanych zadań .

Wspieranie polegające na współpracy rodziców i nauczycieli, ma coraz większe znaczenie we współczesnej szkole. Dlatego też powinien to być permanentny proces o określonych celach, zadaniach i metodach działania. Rodzice i nauczyciele powinni nieustannie podejmować wysiłki i starania, aby poprawić wzajemne stosunki, w interesie dzieci. To współdziałanie należy usytuować w szerszym kontekście działań tak, by zmierzały do optymalizacji pracy szkoły. Powinny one konkretyzować się przekształcaniu szkoły we wspólnotę nauczycieli, rodziców i uczniów .

Bibliografia:

1. Bąbel P., S. Trusz, Rodzina i szkoła. Nowe perspektywy współpracy, Nauczanie początkowe, kształcenie zintegrowane, Kielce 2004, nr 2.
2. Gordon J., Wychowanie bez porażek w szkole, Warszawa 1996.
3. Łobocki M., Współdziałanie nauczycieli i rodziców w procesie wychowania, Warszawa 1985.
4. Moroz D., Ocena opisowa pomaga poznać dziecko, Edukacja i Dialog, www.vulcan.edu.pl
5. Okoń W., Słownik pedagogiczny, Warszawa 1981.
6. Sakowska J., Szkoła dla rodziców i wychowawców, Warszawa 1999.
7. Segiet W., Rodzice – nauczyciele. Wzajemne stosunki i reprezentacje, Poznań 1990.
8. Żłobicki W., Z. Lewandowska, A. Młot, Współdziałanie nauczycieli i rodziców w klasach początkowych, Problemy Opiekuńczo – Wychowawcze 1991, nr 10.

Z materiałów edukacyjnych na portalu <http://edukator.edux.pl/>